

H5C - Løbning af polte

Polteløbninger bidrager med 20-25 % af faringerne og har dermed en stor betydning for den gennemsnitlige kuldstørrelse.

Orne foran poltestier så der er mulighed for trynekontakt.

1. Optimal løbestrategi

- Polten løbes i 2. brunst og den bør være min. 30 uger gammel
- Polte med mere end 12 mm rygspæk skal flushes 5-7 dage før forventet løbning med 3,5 FE/polt/dag
- Polte med mindre rygspæk skal flushes i 21-26 dage før forventet løbning
- Polte bør brunstkontrolleres 2 gange dagligt, så brunsten med sikkerhed opdages
- Der insemineres med max. 24 timers interval så længe polten er i brunst
- Brunsten konstateres med rideprøven
- Under inseminering skal der være ro og trynekontakt med ornen
- Kateteret placeres korrekt ved at dreje det en halv omgang, mens der presses med let hånd fremad, således kateteret "skrues" fast i børhalsen.

Løbning af polte i 2. brunst, frem for 1. brunst, øger antal totalfødte grise med 1,4 i første kuld

2. Håndtering af "problemstyr"

- De ydre brunsttegn inden brunsten (røde og hævede skamlæber i forbrunsten) ses næsten altid inden første brunst, men ikke altid før 2. brunst. Derfor skal opmærksomheden øges omkring det forventede tidspunkt for 2. brunst (daglig brunstkontrol)
- Polte, som ikke har vist brunsttegn ved 32 ugers alderen, udsættes for nye stimuli fx sammenblanding med nye stifæller og intensiveret ornekontakt
- Hvis polten viser udvendige brunsttegn men ikke stårefleks, prøves den overfor forskellige orner. Prøv også at stimulere polten i en sti for sig selv, hvor den er fri for stifæller
- Placer de polte, som skal løbes et sted, hvor det er let at holde opsyn med dem

3. Risici i løbestrategien

- Hvis alderen ikke kendes, risikerer poltene at blive løbet for unge eller for gamle
- Svingende antal polte i brunst giver svingende holdstørrelse i farestalden
- Poltene er opstaldet med ornekontakt (inseminering af søer), men der er ikke personale nok til at løbe polte der viser stående brunst
- Mangelfuld ornekontakt
- Kuldstørrelsen forringes, hvis polte ikke flushes inden løbning
- Registreres dato for forbrunsten i stedet for første brunst, kan der gå op til 28 dage før 2. stående brunst

Kommentarer til H5C - Løbning af polte

1. **Polten insemineres** i 2. brunst, da det øger kuld størrelsen med 1,0-1,4 totalfødt gris/kuld. Polten skal dog stadig være mellem 30 og 38 uger ved første løbning og optimalt set 31-33 uger. Der er ingen nedgang i kuld størrelsen ved at inseminere i 3. brunst. Poltene skal veje cirka 140-160 kg ved første løbning. Målet bør være at minimum 95 % er insemineret inden en alder på 260 dage (37 uger).

Hvis polten er mere end 9 måneder når første brunst opdages, skal den insemineres med det samme. Vær opmærksom på SPF indsigelsesregler for brunstmangel for indkøbte polte.

Flushing øger antallet af løsnede æg. Polte som er fodret restriktiv, skal have øget foderstyrken til 3,5 FEso/so/dag 5-7 dage inden forventet inseminering. Flushing giver en positiv energibalance op til inseminering og dermed den bedste start for dyrets reproduktion. For dyr med ringe huld bør flushingperioden udvides fra 5-7 dage til 21-26 dage før løbning for at opnå en mere positiv energibalance for disse dyr.

Husk at sætte gyltene ned i foderstyrke igen til 2,2-2,4 FEso/gylt/dag. Tynde gylte sættes først op i foderstyrke 4 uger efter løbning, da høj foderstyrke 4 uger efter løbning kan nedsætte kuld størrelsen.

Ro omkring inseminering kan lettest opnås ved at sætte poltene i bokse. Herved opnås mulighed for at tildele høj foderstyrke til det enkelte dyr og det vil være mindre stressende at være i en boks end i en sti med andre på vej ind eller ud af brunst med dertil hørende opspring. Det er ikke lovligt at opstalde polte i boks hvis stalden er etableret efter 01.01.2015.

Brug orne til at fremkalde brunsten. Ornekontakt og introduktion af anden orne letter brunstkontrollen og kan hjælpe med at opnå stårefleks. Ornekontakten øger oxytocin-udskillelsen hos polten.

Polte som ikke viser brunst. Store polte bliver store søer. Deres vedligeholdelsesfoder vil være forholdsvist stort resten af soen liv. Så vidt der er polte til rådighed, bør polte ældre end 40 uger slagtes.

Se bilag 7.3 Faktaark "Optimal Reproduktion"

2. Jo ældre poltene bliver, jo sværere bliver det at erkende brunsten med ydre brunsttegn. Her er ornekontakt med skiftende orner vigtig, for at gøre brunstkontrollen nem. Ved at ændre væsentligt i poltens miljø, kan brunsten enten forstærkes eller startes. USK er et redskab til at klarlægge fysiologiske problemer hos poltene. Det kan rekvireres gennem dyrlægen.